

na poboljšanje publiciteta samog ureda, obuci budućih arhivista i istraživanju znanstvene uporabe lokalnih zemljovida, zbog čega je ured imao ulogu stožera na nacionalnoj razini sve do 1938., kad su osnovani veći i bolji uredi. Autor je u radu istražio i ulogu kasnijih mjesnih arhivista Joycea Godbera i Patricie Bell u povećanju broja zaposlenika, katalogiziranju i indeksiranju po uzoru na dobro rukovođene pismohrane te uspjehe i promašaje njihovih nasljednika u često nezahvalnim financijskim okolnostima.

Nakon navedenih članak slijede nekrolozi Patriciji Bell (1926–2012) i Alanu Franku Cirketu (1921–2013).

Posljednju seriju radova čini rubrika *Recenzije knjiga*, a donosi sljedeće prikaze: Shenton, Caroline. *The day Parliament burned down*. Oxford: Oxford University Press, 2012 (Valerie Johnson); Martin Brett, Philippa Hoskin i David Smith. *Facsimiles of English Episcopal Acta, 1085–1305 (English Episcopal Acta Supplementary Volume 1)*. Oxford: Oxford University Press for the British Academy, 2012 (Aron Hope); Raymond, Stuart A. *The willa of our ancestors: a guide for family and local historians*. Barnsley: Pen and Sword Family History, 2012 (Jonathan Pepler); Carpenter, Julie. *Project management in libraries, archives and museums: working with government and other external partners*. Oxford: Chandos Publishing, 2011 (Rose Roberto); Brunskill, Charlotte i Demb, Sarah R. *Records management for museums and galleries: an introduction*. Oxford: Chandos Information Professional Series, 2012 (Nicholas Donaldson); Terras, Melissa M. *Digital images for information professional*. Farnham: Ashgate, 2008 (Aidan Robertson); Zamon, Christina. *The lone arranger, succeeding in a small repository*. Chicago: IL, Society of American Archivists, 2012 (Michele Losse).

Časopis završava prikazom izložbe koja je otvorena u Belfastu u proljeće 2011. U Nacionalnom arhivu Sjeverne Irske otvorena je izložba s djelomično stalnim postavom radi promicanja i opisivanja arhivskih zbirki u posjedu Nacionalnog arhiva Sjeverne Irske. U izložbi pod nazivom *A century of change, conflict and transformation (Stoljeće promjena, sukoba i transformacije)* zaposlenici Nacionalnog arhiva Sjeverne Irske pokušali su ilustrirati i raspraviti složenu suvremenu povijest Sjeverne Irske u 20. stoljeću, umjesto fokusiranja na određeni događaj ili osobu.

Ljerka Vuk

Archives and Manuscripts, 40, 3(2012); 41, 1-3(2013)

U broju 3 iz 2012. časopisa *Archives & Manuscripts* sadržane rubrike *Editorial (Uvod)*, *Articles (Članci)*, *Reflections (Razmišljanja)* i *Reviews (Prikazi)*. U *Editorialu* urednik Sebastian Gurciullo predstavlja broj progovarajući o svakom pojedinom članku. Naslanjajući se na članak Sigrid McCausland, u kojem se

prikazuje razvoj matičnoga časopisa, osobito je naglasio njegovu skoru šezdesetu godišnjicu izlaza (2015).

Članak Sigrid McCausland, *Archives and Manuscripts: a window into Australian archival writing, 1955-2011* (*Archives & Manuscripts: prozor u australsko arhivsko pisanje, 1955–2011*) prvi je u rubrici *Articles*, a u njem autorica predstavlja pedesetogodišnje postojanje časopisa, daje presjek objavljenih tekstova, osobito onih nakon utemeljenja Australskoga arhivističkog društva (Australian Society of Archivists) 1975., analizira ujednačenu zastupljenost australskih i međunarodnih autora te teme i trendove koje je časopis dokumentirao.

Slijedi članak *Converging libraries, archives and museums: overcoming distinctions, but for what gain?* (*Okupljanje knjižnica, arhiva i muzeja: prevladavanje razlika, ali uz koju dobit?*) Roberta VanderBerga, u kojem se govori o trenutačnom društveno-tehnološkom uvjetovanju zbližavanja AKM ustanova, odnosno uvjetovanju njihove uže suradnje kako bi izbjegle vlastito izumiranje te privukle korisnike novim digitalno prezentiranim uslugama. Ovim se radom daje uvid u novije inicijative zbližavanja, ali i povijesni presjek razmjene informacija i suradnje između navedenih institucija. Pritom se naglašuje nepovoljna pozicija arhiva, koji su osjetljivi na potpuno uvođenje digitalnog ustroja disperzije informacija i usluga, jer bi mogli izgubiti svoje karakteristično definirajuće obilježje.

U članku *Genres of trace: memory, archives and trouble* (*Žanrovi traga: memorija, arhivi i nevolja*) Verne Harris promišlja o sredstvima povezivanja arhivske memorije koristeći se tehnikom književne analize, koja se tiče značenja što proizlaze iz razlika riječi, a ne pozivanjem na ono što one predstavljaju.

Autorica Gabriela Andaur Gomez u članku *Finding facts and constructing memory: the creation and custody of human rights records in South America* (*Pronalaženje činjenica i gradnja memorije: stvaranje i zadržavanje zapisa o ljudskim pravima u Južnoj Americi*) istražuje tri glavna zapisa o ljudskim pravima u Južnoj Americi iz druge polovice 20. st., njihovo značenje i svrhu, ali i izazove koji su se pojavili glede njihove zaštite i čuvanja.

Documenting sites of creation (*Dokumentiranje mjesta nastanka*) naslov je članka u kojem Richard Lehane otkriva promjenljivost originalnoga poretka nastanka, odnosno redosljed a zapisa prilikom njihova sređivanja u premještanju s prvotnoga mjesta nastanka u arhiv. Poslužila se pritom primjerom s područja arheologije, gdje je veliko značenje dokumentiranja mjesta nastanka, pronalaska fizičkoga predmeta te veze između okoline, zapisa i stvaratelja.

Julie Collins u radu *A 'powerful, creative history': the reticence of women architects to donate their professional records to archival repositories* (*'Snažna, kreativna povijest': zadržka žena arhitektica da doniraju svoje profesionalne zapise u arhivska spremišta*), propituje gdje su profesionalni zapisi žena arhitektica i zašto ih one nisu predale arhivima na čuvanje. Rad je zapravo odgovor na frustraciju istraživača

što nema dovoljno dostupnih dokumenata u kojima bi se pronašli podatci potrebni za pisanje biografija prvih arhitekta, dizajnerica i sl.

U članku *The Development of recordkeeping system in the British Empire and Commonwealth, 1870s-1960s* (*Razvoj sustava čuvanja zapisa u Britanskom Carstvu i Commonwealthu, 1870-ih do 1960-ih*) autori Alistair Tough i Paul Lihoma pokazuju kako su inicijative u carskoj periferiji, ne samo u Zapadnoj Australiji, imale vrlo bitnu ulogu u razvoju sustava čuvanja zapisa u Britanskom Carstvu i Commonwealthu te da su različiti obrasci rada u glavnim gradovima kolonija i administrativnim okruzima rezultirali i različitim sustavima čuvanja zapisa.

Rubriku *Reflections* otvaraju Christine Yeats i Alan Ventress suautorским uratkom *Third party digitisation at State Records New South Wales: a positive approach in a time of change* (*Digitalizacija treće stranke u State Records Novog Južnog Walesa: pozitivni pristup u vremenu promjena*), u kojem prikazuju evidentnu potrebu da arhivi polako prijeđu u svijet digitaliziranih usluga i podataka, ukazujući ujedno na nevoljkost vlade i financijskih tijela da ulože u presnimavanje (digitalizaciju) arhivskoga materijala. Zato u članku jasno obrazlažu razloge ulaska State Records NSW-a i treće stranke (3rd party), koji su omogućili genealoške podatke, u komercijalni dogovor, koji je rezultirao pozitivnim rezultatima i za State Records NSW i za korisnike digitaliziranoga arhivskog materijala.

Rubriku *Reviews* ispunjaju prikazi četiriju naslova. Knjigu *Waldo Gifford Leland and the Origins of the American Archival Profession* (*Waldo Gifford Leland i podrijetlo američke arhivske profesije*), Chicago, Illinois, Society of American Archivist, 2011. predstavio je Michael Piggot.

Andrew Wilson napravio je prikaz knjige *Advanced Digital Preservation* (*Napredno digitalno čuvanje*) Davida Giarrette, koja je izdana u Berlinu 2011.

Knjigu Brucea Millera, *Managing Records in Microsoft SharePoint 2010* (*Upravljanje zapisima u programu Microsoft SharePoint 2010*), Overland Park, Kansas, ARMA International, 2012. prikazala je Emma Harris, dok je Desley Soden prikazala knjigu Christine Zamon, *The Lone Arranger: Succeeding in a Small Repository* (*Usamljeni sređivač: kako uspjeti u malom spremištu*).

Časopis u **broju 1 iz 2013.** prati standardnu podjelu po rubrikama *Editorial* (*Uvod*); *Articles* (*Članci*) i *Reviews* (*Prikazi*), no ovaj put je dodana i rubrika *Obituary* (*Posmrtnica*). U *Editorialu* Sebastian Gurciullo predstavlja ovaj broj časopisa dajući kratak opis za svaki od uradaka.

Rubriku *Obituary* napisala je Kirsten Thorpe, a posvećena je arhivistici Suzanne Newman, koja je, nažalost, izgubila tešku bitku s karcinomom. S pijetetom su prikazani njezini životni i profesionalni putovi, usko povezani kroz istraživanje povijesti aboridžinskih obitelji. Svojim radom Sue Newman nastojala je ne samo otkriti i istražiti vlastite korijene nego i inspirirati druge da učine isto.

Rubrika *Articles* započinje člankom Cassie Findlay naslovljenim *People, records and power: what archives can learn from WikiLeaks* (*Ljudi, dokumenti i moć*:

što arhivi mogu naučiti od WikiLeaksa). Autorica uspoređuje oblik, upravljanje i upotrebu zapisa u trenutačno prihvaćenim okvirima čuvanja zapisa u Australiji s istim uvjetima upravljanja zapisima u WikiLeaks Cablegate arhivu.

Sljedeći članak, *Freedom of Information and Government records in Kenya, Uganda and Tanzania* (Sloboda informiranja i vladini spisi u Keniji, Ugandi i Tanzaniji), koji je napisao James Lowry predstavlja rezultate istraživanja provedenoga u Keniji, Ugandi i Tanzaniji o slobodi informiranja u kontekstu zapisa tamošnjih vlada.

U članku *Can Archival Science add value to chemical compound library management?* (Može li arhivska znanost pridonijeti važnosti upravljanju knjižnicom kemijskih spojeva?) autorica Julia Cianci bavi se knjižnicama iz perspektive upravljanja zapisima, a na temelju osobnog iskustva u radu na pronalasku lijeka i na temelju znanja stečenoga tijekom poslijediplomskoga studija o arhivskim sustavima.

The zine anthology as archive: archival genres and practices (Zine antologija kao arhiv: arhivski žanrovi i prakse) naslov je članka Jessie Lymn, u kojem razmatra nedavnu navalu zine antologija u Australiji i u Sjedinjenim Američkim Državama kao primjere »arhivskih žanrova«, odnosno u članku se razrađuje misao da su antologije arhivi sadržaja, oblika i prakse, koje uobičajeno reproduciraju zine kao vizualni materijal, a ne samo tekst koji stvaraju pripadnici zine zajednica. Kroz članak se problematizira činjenica da se na taj način kroz pisanu riječ, prezentaciju i distribuciju čuva ideologija zine kulture te da arhivski žanrovi stvaraju prostor za očuvanje prakse.

U članku *E-learning with docugames: AE2 Commander* (E-učenje s dokumentarne igrice AE2 Commander (australska podmornica iz Prvoga svjetskog rata), koja je puštena u promet kao alfa software u travnju 2011. Dokumentarne su igrice žanr ozbiljnih igara koje rabe digitalizirane kopije povijesnih izvora kao dio naracije u igri. Ovaj članak otkriva rezultate dobivene od korisnika koji su testirali igricu te njihove reakcije na uključivanje autentičnoga digitaliziranog materijala, odnosno povijesnih izvora. Tema je bitna unutar konteksta e-učenja, ali je isto tako, općenito gledajući, bitna za ustanove koje čuvaju kulturno naslijeđe zbog načina na koji će uključiti i privući novu publiku.

Člankom *Support by the New South Wales Government for the Archives Authority of New South Wales 1960-98 and State Records New South Wales 1999-2012* (Podrška vlade Novoga Južnog Walesa arhivskoj upravi NJ Walesa 1960–1998 i instituciji State records NJ Walesa 1999–2012) Alan Ventress daje se uvid u stanje arhiva i upravljanje zapisima u New South Walesu, koje je na tragu kršenja vlastite zakonitosti zbog slabe financijske potpore i nemogućnosti da se izvrše osnovne funkcije propisane Statutom.

Zadnja rubrika *Reviews* donosi pet prikaza. Prve su dvije publikacije – *Academic Archives: Managing the Next Generation of College and University Archives, Records and Special Collections* (Akademski arhivi: upravljanje novim generacijama

Sveučilišnih arhiva, dokumenata i specijalnih zbirki) Aarona D. Purcella, Chicagu, Neal-Schuman, 2012, te *The Special Collections Handbook (Priručnik za specijalne zbirke)* Allison Cullingford, London, Publishing, 2011. koje je prikazala Sigrid McCausland sa Sveučilišta Charles Stuart.

Sljedeći je prikaz knjige *Public relations and Marketing for Archives: A How-to-do-it Manual (Odnosi s javnošću i marketing u arhivima: priručnik)* uredničkoga dvojca Russella D. Jamesa i Petera J. Wosha koji je napravila Sue Hutley iz Queensland State Archives.

Iz iste ustanove dolazi i Alison McCrindle koja je prikazala knjigu autorice Emme Dadson *Emergency Planing and Pesponse for Libraries, Archives and Museums*, London, Facet Publishing, 2012.

Graeme Powell prikazao je knjigu *Archivists, Collectors, Dealers and Replevin: Case Studies in Private Ownership of Public Documents (Arhivisti, kolekcionari, trgovci i povratnici vlasništva: analiza javnih dokumenata u privatnom vlasništvu)* autorice Elizabeth H. Dow. Knjiga je publicirana u Plymouthu 2012.

Rubriku završava Michael Piggott prikazom knjige Gideona Haigha *The Office: A Hardworking History* iz 2012.

I sljedeći broj časopisa (2/2013) sadržava rubrike *Editorial (Uvod)*, *Obituary (Posmrtnica)*, *Articles (Članci)* i *Reviews (Prikazi)*. U *Editorialu* Sebastian Guriciullo prezentira sadržaj časopisa donoseći kratak opis svakoga članka.

U rubrici *Obituary* australska arhivska zajednica oprostila se od arhivisticke Marian Jennifer Hoy (16. listopada 1957 – 29. listopada 2012), koja je, nažalost, izgubila bitku protiv opake bolesti. A pregled njezine životne i profesionalne djelatnosti posebno je opisala Sigrid McCausland sa Sveučilišta Charles Stuart.

Rubrika *Articles* započinje člankom *Archiving the feminist self: reflections on the personal papers of Merle Thornton (Arhiviranje feministkinje: promišljanja kroz osobne dokumente Merle Thornton)* Margaret Henderson, u kojem ona analizira pojedinačnu zbirku – osobne zapise feministkinje Merle Thornton kroz koju se propituje značenje feminističkoga arhiva, odnosno istražuju načini na koje feminizam utječe na arhiv.

Slijedi članak *Provenance: crossing boundaries (Podrijetlo: prelaženje granica)*, u kojem Jinfang Niu daje širi pogled na provenijenciju, istražujući njezin koncept i upotrebu u nekoliko područja, uključujući pritom i upravljanje arhivima, IT, katalogizaciju rijetkih knjiga i arheologiju.

Slijedi članak skupine autora naslovljen *An educative intervention: assisting in the self-assessment of archival practice (Obrazovna intervencija: pomoć u samoprocijeni arhivske prakse)*, a govori o projektu »Who am I?«, interdisciplinarnoj suradnji između povjesničara, socijalnih radnika i arhivista kojima je cilj upoznati druge s poboljšanjem upravljanja dokumentima povezanim s njegovom pacijenata,

ali i dati potporu pozitivnim promjenama u 12 organizacija koje obavljaju društvenu djelatnost i sudjeluju u navedenom projektu u Victoriji.

Nadalje, Belinda Battley u članku *Finding aids in context: using Records Continuum and Diffusion of Innovations models to interpret descriptive choices* (*Obavijesna pomagala u kontekstu: korištenje modela Records Continuum i Diffusion of Innovation za interpretaciju opisnih opcija*) opisuje navedena dva modela interpretacije, odnosno ispituje kako se model Records Continuum može upotrijebiti u ispitivanju čimbenika koji utječu na nastanak obavijesnih pomagala i na arhiviste koji ih stvaraju, dok model Diffusion of Innovations može otkriti prepreke i poticaje za usvajanje novih opisnih sustava.

Autorica Lara Mancuso u članku *Archival appraisal in Brazil* (*Arhivska procjena u Brazilu*) prikazuje kako brazilska nacionalna akademska književnost, arhivska uprava i arhivsko zakonodavstvo shvaćaju arhivsku procjenu kao alat za učinkovito upravljanje zapisima u vladinim agencijama.

Rubrika *Reviews* kao i obično donosi novitete u publiciranim izdanjima. Započinje s prikazom knjige *Records management and knowledge mobilisation: a handbook for regulation, innovation and transformation* (*Upravljanje zapisima i mobilizacija znanja: priručnik za reguliranje, inovacije i transformacije*), Oxford, Chandos, 2012. Stephena Harriesa, koji je napisala Kathryn Dan (The University of Melbourne). Slijedi prikaz knjige intrigantnoga naslova, *Basements and attics, closets and cyberspace: explorations in Canadian women's archives* (*Podrumi i tavana, ormari i cyberspace: istraživanja u Kanadskom ženskom arhivu*), koje su urednici L. Morra i J. Schagerl; knjiga je objavljena u Waterloo, Wilfred Laurier Press, 2012, a prikazala ju je Maryanne Dever (University of Newcastle).

Daniel Wilksch iz Public Record Office Victoria prikazao je knjigu koje je urednica Kate Theimer, *A different kind of web: new connections between archives and our users* (*Drukčija vrsta weba: nove poveznice između arhiva i naših korisnika*), Chicago, Society of American Archivists, 2011. Prikaz Davida A. Wallacea (University of Michigan) također je povezan s webom, točnije web-stranicom *Chris Hurley's stuff* (*website*) Chrisa Hurleyja.

Posljednja je predstavljena knjiga *The Demon of Writing: Powers and Failures of Paperwork* (*Demon pisanja: moći i neuspjesi pisanog uratka*) Bena Kafke, New York, Zone Book, 2012, a autor je prikaza Adrian Cunningham iz Queensland State Archivesa.

Standardna struktura časopisa u **broju 3 iz 2013.** započinje rubrikom *Editorial* (*Uvod*), slijede rubrike *Articles* (*Članci*), u kojoj su objavljena tri članka, te *Reviews* (*Prikazi*), u kojoj su prikazi četiriju knjiga. Sebastian Gurciullo u *Editorialu* daje pregled sadržaja časopisa donoseći sažeti opis svakoga od njegovih članaka.

Slijede članci, a prvi među njima jest *Provocations on the pleasures of archived paper* (*Provokacije na užitak arhiviranoga papira*) Maryanne Dever, u kojem autorica iznosi razmišljanja o odnosu digitaliziranoga materijala prema uporabi

njegova papirnatog oblika te postavlja niz pitanja o važnosti materije iz perspektive korisnika i njihova shvaćanja i rada na arhivskom dokumentu u *papirnatom* obliku.

Članak *Digitisation of the WA Welcome Wall collection: a case study (Digitalizacija zbirke Welcome Wall: analiza)* rad je Pauline Joseph, Michaela Gregga i Sally May, a u njem govore o suradnji Odjela za povijest pomorstva WA Muzeja (WA Museum Maritime History Department) i Odjela za informacijske studije Sveučilišta Curtin (Curtin University's Information Studies Department) na projektu retrospektivne digitalizacije 2012, odnosno na digitaliziranju zapisa s projekta Welcome Wall i njihova povezivanja s *online* zbirkom Muzeja povijesti pomorstva.

U zadnjem članku u rubrici, *Recordkeeping metadata and archival description: a revisit (Metapodatci u čuvanju zapisa i arhivski opis: revidiranje)*, Jinfang Niu daje zaključnu premisu o važnosti metapodataka i njihovu putu od nastanka do arhivske zaštite, na kojem su neki metapodatci ponovno korišteni (*inheritance*), drugi eliminirani (*extinction*), a neki pak nadograđeni i aktualizirani (*mutation*).

Rubriku *Reviews* otvara Maggie Shapley s Australian National Universityja prikazom knjige *Archival Arrangement and Description (Arhivsko sređivanje i opis)*, Chicago, Society of American Archivists, 2013, koju su uredili Christopher J. Prom i Thomas J. Fruscian.

Colleen McEwen prikazala je knjigu *Government of Paper: The Materiality of Bureaucracy in Urban Pakistan (Vlast u zapisima: materija i birokracija u urbanom Pakistanu)*, Berkeley, CA, University of California Press, 2012, koju je napisao Matthew S. Hull.

Michael Piggott autor je knjige *Archives and Societal Provenance: Australian Essays, (Arhivi i društveno podrijetlo: australski eseji)*, Oxford, Chandos Publishing, 2012, prikaz koje je donio Randall C. Jimerson s Western Washington Sveučilišta.

Ovu rubriku završava Katrina Dean sa Sveučilišta Melbourne (University of Melbourne) prikazom knjige Pam Hackbart-Dean i Elizabeth Slomba *How to Manage Processing in Archives and Special Collections (Kako upravljati obradom u arhivima i specijalnim zbirkama)*, Chicago Society of American Archivists, 2012.

Snježana Šute